Xogholijiet; Molestja ta' Pussess;
Reintegrazzjoni; Danni

QORTI CIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMHALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar il-Hamis, 16 ta' Novembru, 2017

Numru 6

Rikors Numru 648/08TA

Central Mediterranean Development Corporation Limited (Reg. Nru. C 453)

vs

Domenic u Catherine mizzewgin Galea (karta ta' identita` 193651(M) u 383056(M) rispettivament)

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Guramentat ipprezentat mis-Socjeta` Attrici fl-24 ta' Gunju 2008 u mahluf mid-Direttur taghha Albert Mizzi fit-23 ta' Gunju, 2008, li permezz tieghu ppremettiet u talbet is-segwenti:-

"1. Illi s-socjeta`attrici ghandha l-utile dominium tal-area maghrufa bhala Santa Maria Estate, limiti tal-Mellieha, u ghalhekk anke tal-wied maghruf bhala l-"Il-Wied ta' Ghajn Zejtuna" u waqt li l-konvenuti kienu qeghdin jaghmlu xogholijiet strutturali fil-plot numru mija tnejn u ghoxrin (122) fi triq il-Pont, huma irrekaw danni

serjissimi f'dan il-Wied illi huwa proprjeta tas-socjeta` attrici u dan skond kif jirrizulta anke skond rapport rilaxxjat mill-Perit Joseph Ellul Vincenti, dokumenti AM! U AM2;

2. Illi f'dawn l-ahhar xhur il-konvenuti qabbdu u arbitrarjament bnew rampa u ghamlu grada biex b'hekk imblokkaw access illi kien hemm ghal Wied ta' Ghajn Zejtuna u minbarra dan ghamlu danni sostanzjali fil-flora ambjentali ta' dan il-Wied illi hija wkoll arja protetta tal-ambjent;

3. Illi a kawza tal-imsemmi agir tal-konvenuti l-attur gie molestat fil-pussess legali ta' din il-bicca art illi taghmel parti mill-Wied ta' Ghajn Zejtuna bid-drittijiet u l-pertinenzi taghha kollha u dan skond l-Artikolu 534 tal-Kodici Civili, illi jikkontempla l-Actio Manutensionis;

4. Illi l-attur gab dan kollu a formali konjizzjoni tal-konvenuti kemm permezz ta' ittri u komuniki bonarji kif ukoll permezz ta' protesti gudizzjarji fejn il-konvenuti gew interpellati biex jirripristinaw din l-art fl-istat li kienet fiha qabel u biex jersqu ghal-likwidazzjoni u hlas ta' danni sofferti izda dawn baqghu inadempjenti;

Jghidu ghalhekk il-konvenuti ghaliex din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex:-

1. Tiddikjara lill-konvenuti bhala unikament responsabbli, ghal molestja fil-pussess, ghall-hsarat u danni li soffriet is-socjeta`attrici fil-proprieta taghha fuq imsemmija, liema danni ghandhom jinkludu hlas ghal uzu tal-art proprjeta tas-socjeta`attrici, da parti tal-konvenuti;

2. Tordna illi fi zmien qasir u perentorju li jigi prefiss lilhom, jirreintegraw lis-socjeta`attrici fil-pussess shih tal-Wied ta' Ghajn Zejtuna billi jirripristinawh fl-istess li kien qabel il-molestja taghhom u jirrimwovu kompletament ir-rampa u x-xatba illi ghamlu;

3. Tillikwida d-danni sofferti u dan okkorendo permezz ta' perit nominand;

4. Tikkundanna lil konvenuti jhallsu lis-socjeta`attrici dik is-somma hekk likwidata in linea ta' danni ghar-ragunijiet premessi;

5. Tikkundanna lil konvenuti jaghmlu tajjeb ghall-istess hsarat, danni u riparazzjonijiet necessarji li ghandhom isiru fl-imsemmija proprieta, jekk hemm bzonn taht id-direzzjoni ta' perit nominandi;

6. Fin-nuqqas milli jottemperaw ruhhom, ghaliex din il-Qorti ma ghandhiex tawtorizza lis-socjeta`attrici tesegwixxi hi l-imsemmija rirparazzjonijiet a spejjez u riskju tal-konvenuti – kollox skond kif intqal fuq u ghar-ragunijiet fuq premessi.

Bl-ispejjes komprizi dawk ta' protesti gudizzjarji datati 10 ta' Jannar 2008, 22 ta' Jannar 2008, 13 ta' Marzu 2008 kontra l-konvenuti li minn issa jibqghu ngunti ghas-subizzjoni taghhom."

Rat ir-risposta guramentata tal-Konvenuti konjugi Galea pprezentata u mahlufa minn Domenic Galea fil-25 ta' Lulju 2008 li permezz taghha eccipew is-segwenti:-

"1. Illi t-talbiet tas-socjeta`attrici kif dedotti fil-konfront ta' l-intimati huma lkoll infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, jinkombi fuq is-socjeta`rikorrenti li tipprova t-titolu taghha jew sahansitra l-mera pussess fuq il-'Wied ta' Ghajn Zejtuna' kif qed tallega fit-talba taghha qabel ma tkun tista' tressaq kwalunkwe pretensjoni fuq l-istess;

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-intimati qatt ma mmolestaw is-socjeta` rikorrenti fil-pussess taghha tal-Wied in kwistjoni u se mai kwalunkwe restrizzjonijiet ghal fuq l-istess Wied gew ordnati mill-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar fosthom wara li cediet it-triq proprjeta` ta' l-istess socjeta` attrici liema restrizzjonijiet certament ma kienux jiddependu fuq l-intimati;

4. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet tas-socjeta`attrici huma lkoll intempestivi u vessatorji ghall-ahhar stante li sad-data tal-prezentata ta' dan ir-rikors mahluf, il-Wied in kwistjoni kien gia gie ripristinat fl-istat li kien qabel u saru x-xoghlijiet kollha necessarji u dan skond 'method statement' mitlub mill-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar minghand l-intimati li tieghu s-socjeta`rikorrenti wkoll inghatat kopja;

5. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-uniku xoghlijiet ordnati mill-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar u li kien baqa' jsiru kien it-thawwil tas-sigar, liema thawwil izda ma setghax isir mhux ghal ragunijiet imputabbli lill-intimati izda minhabba li sad-data tal-lum l-Awtorita`ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar ghadha ma hargitx l-awtorizazzjoni taghha sabiex jithawlu dawn is-sigar.

6. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, kwalunkwe hsarat li setghu sehhew fil-'Wied ta' Ghajn Zejtuna' ma sehhewx tort l-intimati izda sehhew minhabba nuqqasijiet grossolani da parti ta' terzi inkluzi l-istess socjeta`attrici li ma bnietx Triq il-Pont skond is-sengha u l-art u ma zammitx l-istess triq fi stat tajjeb ta' manutenzjoni tant illi din cediet ghal fuq il-Wied;

7. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, jinkombu fuq l-istess socjeta`rikorrenti li tipprova li verament soffriet danni u l-quantum ta' l-istess;

8. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, dwar l-ewwel talba ghall-hlas ta' l-uzu tal-art proprjeta` tas-socjeta`attrici jigi sottomess li s-sit proprjeta` ta' l-intimati jinsab adjacenti ghal dik allegatament proprjeta` tas-socjeta` attrici u sabiex isiru x-xogholijiet fis-sit ta' l-intimati bilfors kellu jintuza access mill-proprjeta` tas-socjeta`attrici jew minn Triq il-Pont li izda cediet minghajr ebda tort imputabbli lill-esponenti jew access alternattiv u dan bhal ma gara fil-plots kollha ezistenti gewwa Santa Maria Estate fil-Mellieha. Dan l-uzu temporanju huwa ghalhekk wiehed legittimu u jaqa' taht ir-regoli u principji tal-bon vicinat u *per conseguenza* s-socjeta' rikorrenti mihiex intitolata ghal kwalukwe kumpens;

9. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, dwar it-tieni talba jigi dikjarat li kemm ir-rampa kif ukoll ix-xatba msemmija kellhom isiru fuq ordni ta' l-Awtorita' ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar kif ukoll illi dawn kienu gia tnehhew qabel ma gie prezentat dan ir-rikors guramentat u ghalhekk din it-talba hija ghal kollox frivola u vesstorja;

10. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, kwalunkwe xogholijiet fil-'Wied ta' Ghajn Zejtuna' huma suggetti ghall-awtorizazzjoni da parti ta' l-Awtorita' ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar u ghalhekk ma jiddependix fuq l-intimati meta u kif isiru x-xoghlijiet u dan kif ser jirrizulta fil-mori tal-kawza;

11. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, kif jirrizulta mill-protesti gudizzjarji hawn annessi (CG2, CG8 u CG9), kwalunkwe xoghlijiet li ghamlu l-intimati saru fuq fuq ordni ta' l-Awtorita' ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar u mhux ghaliex kienu responsabbli ghalihom l-intimati u l-intimati sa minn dejjem zammew is-socjeta' rikorrenti responsabbli ghad-danni li kienu qed isofru u qed jirriservaw id-drittijiet kollha taghhom f'dan ir-rigward.

12. Illi ghalhekk it-talbiet kollha tas-socjeta' rikorrenti ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kollha kontra l-istess socjeta' u b'riserva ghall-hlas tad-danni sofferti mill-intimati.

13. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez kollha kontra r-rikorrent."

Rat l-avviz tat-23 ta' Frar 2017 dwar l-assenjazzjoni ta' dmirijiet lill-Imhallfin ai termini tal-artikolu 11(3) tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta, li bis-

sahha tieghu l-kawza odjerna giet assenjata lil dina l-Qorti kif presjeduta meta kienet diga` imhollija ghas-sentenza;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Qrati ix-xhieda li gew imressqin mill-partijiet;

Rat id-dokumenti li gew esebiti in atti;

Rat il-verbal tal-udjenza tas-7 ta' Lulju, 2017 fejn il-kawza thalliet ghallum ghas-sentenza;

<u>Il-punti ta' fatti</u>

1. Il-Qorti fliet b'reqqa l-atti tal-kawza u minnhom tislet dawn il-fatti inkontestati:

i. Il-Konvenuti konjugi Galea huma sidien tas-sit li jinstab fuq plot 122 Triq il-Pont, Santa Marija Estate, limiti tal-Mellieha. Huma qabbdu lill-kuntrattur Zahra Limited sabiex jizviluppa l-plot imsemmi f'*bungalow* bil-*basement*. Il-Konvenuti qabdu wkoll lill-Perit Catherine Galea sabiex tissorvelja x-xogholijiet mehtiega ghal dan l-izvilupp (ara affidavit ta' Domenic Galea a` fol 221).

ii. F'Dicembru tas-sena 2007 bdew xogholijiet ta' skavar fil-plot imsemmi permezz ta' ngenji li kienu jaccedu ghall-istess minn Triq

il-Pont (ara kontro-ezami tal-Perit Catherine Galea a` fol 212 u 213).

iii. Fit-30 ta' Dicembru 2007, parti mir-*retaining wall* ta' Triq Pont sfronda bil-konsegwenza li parti mill-istess triq cediet ghal fuq is-sit tal-Konvenuti (ara l-ewwel paragrafu tar-rapport tal-Perit Ellul Vincenti a` fol 10, ittra mibghuta mill-Perit Catherine Galea a` fol 35 u xhieda tal-Perit Catherine Galea a` fol 210).

iv. Jirrisulta li f'dik il-gimgha qabel ma sfrundat, din it-triq kienet milquta b'aghrar konsegwenza ta' xita ma taqta' xejn (ara paragrafu 3 tal-artikolu The Sunday Times datat 13 ta' Jannar 2008 a` fol 34, ittri mibghuta mill-Perit Catherine Galea a` fol 35 u 37, paragrafu 1 tal-artikolu Malta Today datat 6 ta' Jannar 2008 a` fol 108).

v. Permezz ta' ittra datata 3 ta' Jannar 2008, il-Perit Catherine Galea ghan-nom tal-Konvenuti baghtet tinforma lill-ADT Network Infrastructure Directorate (a` fol 37) li sfrundat Triq il-Pont u talbet l-awtorizzazzjoni tal-istess sabiex il-Konvenuti jezegwixxu xogholijiet fit-triq imsemmija bid-Direttorat jirrimborsa l-ispejjez subiti.

vi. Il-Perit Catherine Galea baghtet kopja ta' din l-ittra datata 15 ta' Jannar 2008 lic-chairman tas-Socjeta` Attrici (a` fol 35, 75 u 109). Fil-bidu ta' Jannar 2008, il-Konvenuti bnew rampa fuq wied sottostanti Triq il-Pont u dan billi radmu parti mill-istess. Il-Konvenuti ghamlu wkoll xatba li ghalqet l-access minn triq il-Pont

ghall-imsemmi wied. Dan il-wied igib l-isem ta' Wied ta' Ghajn Zejtuna (ara xhieda tal-Perit Catherine Galea a` fol 210 u 214), ittra datata 18 ta' Jannar 2008 a` fol 39, protesti tas-Socjeta` Attrici a` fol 57 u 60 kif ukoll l-kontro-protesti tal-Konvenuti ghall-istess a` fol 92 u 95).

vii. Is-Socjeta` Attrici ghandha l-*utile dominium* ta' dan il-wied. Ghalkemm ma gietx prezentata l-prova tat-titolu, hemm referenza ghal dan it-titolu fil-ftehim (a` fol 244) prezentat minn Carmelo Debono, xhud prodott mill-Konvenuti, permezz ta' liema l-manutenzjoni tat-toroq kollha f'Santa Marija Estate Mellieha, inkluz Triq il-Pont, ghaddiet f'idejn il-Gvern. F'dan il-ftehim hemm indikat li s-Socjeta` Attrici akkwistat l-Utile Dominium temporanju ghal 150 sena ta' l-art maghrufa bhala "Ix-Xaghara ta' Barra", inkluz ghalhekk dan il-wied li jinstab f'din l-art, permezz ta' kuntratt fl-atti tan-Nutar Dr. Paul Pullicino datat 6 ta' April 1965. Apparti minn sentenza tal-Prim Awla Qorti per Imhallef Geoffrey Valenzia tas-27 ta' Gunju 2003 a` fol 248) is-Socjeta` Attrici giet imharrka u indikata bhala propjetarja tat-tetritorju mertu tal-kawza odjerna.

viii. Fl-10 ta' Jannar 2008 l-Awtoritá tal-Ippjanar harget *enforcement notice* kontra l-Konvenuti talli "tfajt materjal fuq art skedata u ffurmajt rampa biex taghti access ghal fuq plot vakanati kopert bil-permess PA 3195/05" (ara xhieda tal-Perit tal-MEPA Joseph

Bezzina a` fol 176). Kopja tal-enforcement notice ma gietx prezentata.

ix. Permezz ta' ittra datata 18 ta' Jannar 2008 (a` fol 39, 77 u 113), il-Perit Catherine Galea, inter alia, informat lis-Socjeta` Attrici bir-rampa li saret fil-wied ta' Ghajn Zejtuna.

x. Fit-23 ta' Jannar 2008, il-Perit Catherine Galea ghan-nom tal-Konvenuti talbet lill-Awtoritá tal-Ippjanar sabiex isiru xogholijiet ta' emergenza biex jitnehha l-perikolu kkawzat mit-triq li cediet ghal-fuq is-sit tal-Konvenuti (ara xhieda Perit tal-MEPA Joseph Bezzina a` fol 174 u 177 kif ukoll l-ittra a` fol 122).

xi. Ma l-imsemmija ittra, l-Perit Catherine Galea ehmzet *method statement* datat 23 ta' Jannar 2008 ta' kif ghandha tinbidel Triq il-Pont, Santa Marija Estate, Mellieha u kif ghandhom isiru xogholijiet ta' tiswija fuq l-istess. Fih hemm spjegat ukoll ir-raguni wara l-bini tar-rampa fuq il-Wied ta' Ghajn Zejtuna (ara a` fol 124 et seq).

xii. L-Awtoritá tal-Ippjanar irrispondiet permezz ta' ittra datata 25 ta' Jannar 2008 (a` fol 133) fejn, inter alia, approvat l-usu temporanju ta' din ir-rampa esklussivament ai finijiet li jigu mnehhija dawk l-istrutturi perikoluzi msemmija fl-istess ittra, precizament f'punt numru 1A.

xiii. B'ittra datata 29 ta' Jannar 2008 (a` fol 196), il-Perit Catherine Galea ssottomettiet mal-Awtoritá tal-Ippjanar *Method Statement* iehor datat 22 ta' Jannar 2008 formulat mill-espert tekniku Joseph

Bonello mqabbad minnha. Dan il-method statement jispjega kif ghandha titnehhair-rampa temporanja u kif Triq il-Pont ghandha tigi ripristinata fl-istat li kienet qabel. Jirrizulta mix-xhieda tal-Perit Joseph Bezzina a` fol 179 li dan il-Method Statement gie approvat mill-Awtoritá tal-Ippjanar permezz ta' ittra datata 1 ta' Settembru 2009. Din l-ittra ma gietx prezentata.

xiv. Is-Socjeta` Attrici giet infurmata b'dan kollu permezz ta' ittra datata 29 ta' Jannar 2008 mibghuta mill-Perit Catherine Galea. F'din l-ittra, is-Socjeta` Attrici giet infurmata wkoll li x-xoghol fuq Triq il-Pont ezegwit skont il-Method Statement datat 23 ta' Jannar 2007 kif approvat se jitlesta f'April 2008, u li r-rampa se titnehha skont il-Method Statement datat 22 ta' Jannar 2008 li, sad-data ta' din l-ittra, kien ghadu ma giex approvat mill-MEPA.

xv. Is-Socjeta` Attrici wiegbet b'ittra datata 31 ta' Jannar 2008 (a` fol 136) fejn, inter alia, infurmat lill-Perit Catherine Galea li ma taqbilx mal-method statements sottomessi mal-MEPA, li r-rampa ghandha titnehha immedjatament u li "*the Company upholds its right to claim damages for the improper and abusive use of property owned by the Company due to the fact that the ramp was built on property owned by the Company*".

xvi. Saret korrispondenza bejn il-Perit Catherine Galea u s-Socjeta` Attrici permezz ta' ittri datati 5 ta' Frar 2008 (a` fol 137), 13 ta' Frar 2008 (a` fol 139), 28 ta' Frar 2008 (a` fol 141) u 12 ta' Marzu 2008

(a` fol 142). Dawn l-ittri essenzjalment jirrigwardaw ix-xogholijiet ta' tiswija mehtiega fi Triq il-Pont.

xvii. Is-Socjeta` Attrici prezentat ukoll tlett protesti kontra l-Konvenuti fl-10 ta' Jannar 2008 (a` fol 55), fit-22 ta' Jannar 2008 (a` fol 57) u fit-18 ta' Marzu 2008 (a` fol 60) sabiex jirrimedjaw il-hsara fi Triq il-Pont, inehhu r-rampa u x-xatba fil-wied imsemmi kif ukoll jersqu ghal-likwidazzjoni tad-danni ghall-uzu li qed jaghmlu fuq l-art taghhom. Il-Konvenuti rrespingew dawn il-pretensjonijiet permezz ta' tlett kontro-protesti prezentati fil-21 ta' Jannar 2008 (a` fol 53 u 72), fl-4 ta' Frar 2008 (a` fol 92) u fit-28 ta' Marzu 2008 (a` fol 95).

xviii. Is-Socjeta` Attrici qabbdet ukoll lil Alfred Darmenia li ghamel survey tal-art u tax-xogholijet li kienu qeghdin isiru fil-plot tal-Konvenuti (a` fol 119).

xix. Permezz ta' ftehim iffirmat fit-18 ta' Frar 2008 a` fol 244 (diga` ndikat f'punt numru 8 supra) bejn l-Awtoritá Ta' Trasport Malta u s-Socjeta` Attrici, il-manutenzjoni ta' Triq il-Pont ghaddiet f'idejn il-Gvern (ara Xhieda Carmelo Debono a` fol 265).

xx. Permezz ta' ittra datata 29 ta' Mejju 2008 (a` fol 206) il-Perit Catherine Galea nfurmat lill-Awtoritá tal-Ippjanar li x-xogholijiet ta' tiswija fuq Triq il-Pont gew ezegwiti in linja mal-Method Statement kif approvat mill-MEPA fl-ittra tal-25 ta' Jannar 2008. B'ittra ohra datata 5 ta' Gunju 2008 (a` fol 201) il-Perit Catherine Galea ssottomettiet *revised document* tal-Method Statement datat 22 ta'

Jannar 2008 rigward it-tnehhija tar-rampa temporanja u r-*reinstatement* tal-Wied Ta' Ghajn Zejtuna, wkoll ifformulat mill-istess espert Joseph Bonello. Fl-istess hemm ukoll skeda taz-zmien mehtieg biex isir dan ir-restawr.

xxi. Jidher li r-rampa u x-xatba tnehhew f'Gunju 2008 u l-wied gie ripristinat ghall-istat li kien. Dan jirrizulta mix-xhieda tal-Perit Catherine Galea (a` fol 214) u mix-xhieda tal-Perit Joseph Bezzina (a` fol 179 u 180) fejn ghamel referenza ghal minuta datata 1 ta' Gunju 2009 mill-Environment Prediction Directior fil-file 3195/05 fejn hemm imnizzel li huwa "satisfied that the method statement has been complied with all feasible measures to reinstate the site have been implemented".

xxii. Jirrizulta li l-ispejjez kollha ghal dawn ix-xogholijiiet thallsu mill-Konvenuti (ara xhieda Perit Catherine Galea a` fol 212, affidavits tal-Konvenuti a` fol 220 u 221, cekk mahrug mill-Konvenuti a` fol 242 u *certificate of payment* mahrug mill-Perit Catherine Galea a` fol 243).

<u>Punti ta' Ligi</u>

2. Ma hemm ebda dubbju l-azzjoni ezercitata mis-Socjeta` Attrici hija l-Actio Manutensionis kontemplata fl-Artikolu 534 tal-Kodici Civili. Di fatti s-Socjeta` Attrici stess tinvoka l-artikolu msemmi fil-premessa 3 tar-rikors u tirraviza.

3. L-elementi li ghandhom jirrikorru sabiex din l-azzjoni tista' tirnexxi, kif ukoll il-principji marbutin mal-azzjoni msemmija, gew imfissra tajjeb fis-sentenza fl-ismijiet **Joseph Xerri -vs- Joseph Cremona** tal-14 ta' Dicembru 2007, tal-Magistrati (Ghawdex) Gurisdizzjoni Superjuri per Imhallef Anthony Ellul. Jixraq li din is-sentenza tigi ccitata in extenso ghaliex fiha gabra ta' insenjamenti gurisprudenzjali ta' valur guridiku ghall-kawza odjerna:-

> "Sabiex l-azzjoni possessorja msejha ta' manutenzjoni tirnexxi, jehtieg li jigu stabbiliti erbgha (4) elementi:-
>
> (i) Ghandha tirrigwarda haga immobbli jew universalita' ta' hwejjeg mobbli;
>
> (ii) L-attur irid jinsab fil-pussess, ta' liema xorta jkun ta' dik il-haga; *"dan il-pussess huwa certament rekwizit essenzjali ta' din l-azzjoni; u ghad li l-ligi taghna tghid illi l-pussess manutenibbli b'din l-azzjoni hu "ta' liema xorta jkun", hu x'inhu, sewwa jew vizzjat, l-azzjoni minghajr dan il-pussess, li hu l-qofol u l-bazi taghha, ma hix ezercibbli"* (**Grace Agius proprio et nomine et vs Angiolina Cutajar** deciza mill-Qorti ta' l-Appell fit-13 ta' Frar 1959 – Vol. XLIII.i.97). F'din l-istess sentenza jinghad li *"anke jekk dan il-pussess ta' l-attrici kien komuni mal-konvenuta, huwa kien l-istess manutenibbli…. 'non e' necessario che il possesso sia esclusivo, concedendosi l'azione di turbamento anche fra compartecipi o compossessori della cosa comune"*. L-Artikolu 524 tal-Kodici Civili (Kap. 16) jiddefenixxi l-pussess bhala *"…d-detenzjoni ta' haga korporali jew it-*

tgawdija ta' jedd, li taghhom tista' tinkiseb il-proprjeta', u li wiehed izomm jew jezercitah bhala tieghu nnifsu". Pussess li kellu jfisser bhala minimu detenzjoni ta' haga *animo domini* (*"Legittimat biex jipproponi din l-azzjoni huwa biss min ghandu pussess. Dan il-pussess jista' jkun 'ta' liema xorta jkun' (i.e. ukoll in mala fede) izda pussess irid ikun hemm. Il-kliem "ta' liema xorta jkun" ma jinkludix ukoll id-detenzjoni"* (**Pawlu Aquilina et vs Carmelo sive Charles Aquilina deciza fit-8 ta' Frar 1996 mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili [Imhallef G. Caruana Demajo]**). Fil-fatt hu ritenut li azzjoni ta' din ix-xorta ma tistax tirnexxi minn persuna li kienet sempliciment inkwilina tal-fond li fih tkun saret il-molestja li tkun trid titnehha permezz ta' din l-azzjoni (ara sentenzi pubblikati fil-Volum XLI.ii.1005 u XXXIII.ii.198) (Ara sentenza fl-ismijiet **George Camilleri vs George** Bonello deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef T. Mallia) deciza fl-20 ta' Ottubru 2005 fejn rega' gie konfermat li <u>biex wiehed jirnexxi bl-actio manutenionis irid jipprova pussess *animo domini*</u>. Hekk ukoll fil-kawza deciza mill-istess Qorti (Imhallef A, Magri) fid-9 ta' Mejju 1957 fl-ismijiet **Melita Bonello Micallef vs Marie Louise Parnis England** (Vol. XLI.ii.1005).

(iii) Irid ikun gie molestat f'dan il-pussess; *"Ghal dik li hi molestja din "tista' tkun tant ta' fatt kemm ta' dritt imma timplika dejjem kontradizzjoni ghall-pussess fil-ligi taghna, 'ta' liema xorta jkun'. Hi testerna ruhha f'att kompjut kontra l-volonta' tal-possessur – u bl-animus contrarius – li jostakola l-pussess jew ibiddel jew jillimita l-mod kif dan kien jigi qabel esplikat anke minghajr ma l-molestanti jafferma ghalih stess pussess kuntrarju"* (**Domenica Mamo et vs Antonia Galea et** deciza mill-

Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef Philip Sciberras) fit-18 ta' Frar 2004). F'din is-sentenza gie riprodott dak li qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawza **Tereza Vella vs Mary Boldarini et deciza fl-24 ta' Frar, 1967 (Vol. LI.i.100**). Fil-kawza fl-ismijiet **Nicholas Attard et vs Peter Paul Cutajar deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef Joseph R. Micallef) deciza fl-14 ta' Marzu 2001** inghad li *"…dik il-molestja tirrisulta kemm jekk hija wahda ta' fatt u kif ukoll jekk tkun wahda ta' dritt, dment li timplika sfida ghall-pussess tal-attur. U, b'risultat ta' hekk, lanqas huwa mehtieg li jigi muri li l-attur garrab xi hsara (dannu) materjali"*.

(iv) L-azzjoni trid tkun giet ezercitata fi zmien sena mill-molestja. Terminu ta' dekadenza li l-ligi tesigi li jigi osservat u jiddekorru mid-data minn meta sehh l-att turbattiv ghaliex kien minn dakinhar li l-azzjoni setghet tigi ezercitata. Ovvjament, il-fatt li jghaddi dan iz-zmien ma jfissirx b'daqshekk li l-possessur ma jistax jirrikorri ghall-mezzi legali ohra sabiex jirrivendika l-pussess tieghu. Fejn pero' f'azzjoni possessorja ikun iddekorra t-terminu preskritt mil-ligi, il-possessur ma jkunx jista' jibbenifika mill-protezzjoni ta' din l-azzjoni ghal fini sabiex jitnehhew l-ostakoli u jerga' jitqieghed fil-pussess. Fil-kaz taghna ic-citazzjoni giet prezentata fl-20 ta' Awwissu 2002 ghalhekk ix-xoghol li minnu qieghed jilmenta l-attur kellu jigi esegwit wara l-20 ta' Awwissu 2001. Kull xoghol li seta' sar qabel ma jistax jifforma l-meritu ta' azzjoni ta' din ix-xorta.

Konsiderazzjoni ohra li hi rilevanti hi li fl-*actio manutenionis* hu lecitu li l-Qorti tordna r-reintegrazzjoni tal-pussess favur l-attur. Il-fatt li l-attur jitlob tali reintegrazzjoni ma jfissirx b'daqshekk li l-azzjoni titlef il-karattru

taghha ta' *actio manutenionis ("'E' azione di manutenzione, e non di reintegrazione quella spiegata dall'attore perche' sia dichiarato avere il convenuto turbato il suo possesso colla misurazione ed apposizione di confine, e con taglio di piante, sebbene domandi di essere reintegrate nel possesso, quando abbia manifestato il proposito di essere mantenuto nel possesso medesimo' (Fadda, idem para. 1280)*" **Carlo Pace vs Giuseppe Riccardo Bugeja** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef W. Harding) fl-1 ta' Ottubru 1935 – Vol. XXIX.ii.611.). Hekk gara per ezempju fil-kawzi **Mikele Calleja vs Emanuel Cassar et** deciza mill-Qorti ta' l-Appell fis-7 ta' Novembru 1994, **Domenica Mamo et vs Antonia Galea et** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef P. Sciberras) fit-18 ta' Frar 2004, u **Mary Lanfranco et vs Fal-con Limited et** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef Tonio Mallia) fid-19 ta' Ottubru 2006. Fil-kawza **Avukat Dr. Lorenzo Cauchi vs Antonio Vella et** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef William Harding) fis-16 ta' Marzu 1935 (Vol. XXIX.i.373) gie osservat: *"Agli effetti della esperibilita' dell'azione di manutenzione, costituisce molestia qualunque fatto producente variazione nello stato di un immobile per mod che ne sia impedito o reso meno agevole il godimento, o ne derive ostacolo a proseguire nel possesso secondo il modo usato anteriormente (Fadda: idem 757)".*

<u>Hu maghruf li bhala principju kawzi ta' din ix-xorta huma ntizi sabiex jigu rizoluti kwistjonijiet ta' pussess u m'ghandhomx jigu ezaminati kwistjonijiet petitorji</u>; *"……'il giudizio possessorio non solo non si puo' cumulare col petitorio, ma deve precedere ed essere discusso per modo*

che la quistione di metro non rimanga pregiudicata, onde, dopo esaurita l'azione possessoria, rimanga appieno libera la via alle parti di esperire in tutta la sua pienezza e liberta' l'azione petitoria'….. Ghalhekk, f'dan il-gudizzju majistghax ikollhom ebda valur, u ma jistghux jigu mehudin in konsiderazzjoni l-pretizi dritt ta' servitu' akkampati mill-appellant, billi dan huwa gudizzju ta' natura possessorja u mhux ta' natura petitorja, u billi l-possessorju u l-petitorju, kif gie fuq rilevat, ma jistghux jigu kumulati f'dan il-gudizzju" (**Francesca Borg vs Giorgio Zammit** deciza mill-Qorti ta' l-Appell fis-7 ta' Dicembru 1956 – Vol. XL.i.386). Hekk ukoll fil-kawza fl-ismijiet **Mikele Calleja vs Emanuela Cassar et** deciza fis-7 ta' Novembru 1994 mill-Qorti ta' l-Appell gie sottolinejat: *"…..trattandosi ta' azzjoni possessorja, huwa impellenti li f'kawza simili ma jsirx l-izball li l-qorti, il-provi, u s-sottomissjonijiet jigu minflok indirizzati lejn valutazzjonijiet li huma rilevanti gall-azzjoni petitorja. F'dan il-kaz il-posizzjoni li temergi mill-azzjoni hija wahda semplici; l-attur qed jallega li gie turbat fil-pussess ta' access jew passagg ghal ghalqa tieghu. Isegwi ghalhekk li kull ma kellu jipprova hu li verament huwa kien jippossjedi 'uti dominus' dan l-access meta gie turbat bih u li din il-molestja giet kommessa fil-konfront tieghu mill-konvenuti……Kwistjonijiet ta' natura petitorja ma kellhomx jigu imdahhla fil-kawza sakemm ma jkunux kwistjonijiet li jinnewtralizzaw l-azzjoni….."*. F'dik l-istess sentenza jinghad li f'kawza ta' din ix-xorta *"…dak li hu rilevanti hu biss jekk l-attur kien jippossjedi uti dominus fiz-zmien tal-molestja"*. Skond id-dottrina Taljana, *"quando si deduce la violazione del possesso di una servitu' di passaggio non e' necessario per la tutela del possesso che esistano*

> *opera visibili e permanenti destinate all'esercizio stesso, essendo tale requisito richiesto solo per l'acquisto della servitu' per usucapione,* ***ma e' sufficiente la prova, dap arte di chi agisce in reintegrazione, che il transito era effettuato dal soggetto istante come possessore di un fondo e non come un occasione passante (8576436)***" (*Commentario Breve Al Codice Civile*, Giorgio Cian u Alberto Trabucchi, Cedam, 1996 pagna 1170). Osservazzjoni li saret in relazzjoni ma' l-*actio manutenionis*." (Sottolinear ta' din il-Qorti).

4. Isegwi minn din l-ahhar osservazzjoni, li t-talbiet tas-Socjeta` Attrici marbuta mal-likwidazzjoni u l-hlas tad-danni ma jistghux jigu trattati minn din il-Qorti. Dan peress li d-dritt ghad-danni huwa dritt reali u ghaldaqstant huwa proponibbli f'azzjoni ta' natura petitorja.

5. Dan il-principju gie spjegat tajjeb fis-sentenza **Is-socjetá Kummercjali G. V Gozo Developments Co. Ltd vs Francis Attard et** moghtija fil-21 ta' Marzu 2002. F'din is-sentenza il-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri Civili (per Imhallef Micallef Trigona) laqghet eccezzjoni tan-nullitá tal-azzjoni minhabba li, bhal dan il-kaz, kienet tikkonfondi azzjoni possessorja ma' ohra petitorja:-

> "*Illi kopjuza hija l-gurisprudenza li tafferma li l-possessorju u l-petitorju ma jistghux jigu proposti flimkien fl-istess gudizju. Hekk per ezempju, l-Qorti ta' l-Appell osservat fil-kawza* **Giuseppe Massa –vs- Padre Angelico Pace noe** *riportata Vol.XXI.I.488, li "la gurisprudenza dei nostri tribunali e' stata sempre costante nella interpretazzione delle*

legge vigenti, proibitiva del cumulo delle due azzjoni, la possessoria e la petitoria, e sembra incotroveribile che il divieto debba estendersi all' effettiva e plenaria reintegrazione che non si effettua 'actu' colla sola prolazione della sentenza, ma bensi' colla piena esecuzione della sentenza possessoria. Il divieto del cumulo dei due gudizzji essendo di ordine pubblico ed espressamente in modo assoluto vietato dalla legge, tale inefficacia non potrebbe essere sanata colla acquiscenza ovvero col consenso sia espresso sia tacito della controparte, ne' il gudice, a cui e' affidata l'osservanza e la applicazione della legge, potrebbe passarvi sopra senza violare l-autorita della stessa".

Illi l-azzjoni possessorie huma identifikabbli fl-azzjoni ta' reintegrazjoni jew spoll (Artikolu 535 tal-Kap 16) u fl-azzjoni ta' manutenzjoni (Artikolu 534 tal-Kap 16) u huma distingwibbli mill-azzjoni petitorie (es., l-azzjoni ta' rivendika jew l-azzjoni negatoria) li huma diretti sabiex jaccertaw l-appartenenza, jew altrimenti, tal-proprieta jew dritt reali. Ighid Andrea Torrente fil-ktieb tieghu "Manuale di Diritto Privato" (pagna 364) illi "le azzjoni possessorie assicurano una tutela di carattere provvisiorio: chi soccombe nel gudizio possessorio deve resituire la cosa, ma, se e' titolare del diritto di proprjeta' o di un diritto reale potra' riaverla promuovendo gudizio petitorio, nel quale ha, peraltro, l'onore ben grave di dimostrare il suo diritto".

Illi sabiex jigi stabbilit n-natura u l-indoli tal-azzjoni, l-Qorti ta' l-Appell fil-kawza Tabone –vs- De Flavia riportata Vol.XLII.1.86, asserit li "ghandhom jigu dezunti mit-termini tal-att li bih jinbdew il-proceduri; hu

dan hu veru partikolarment f'materja ta' azzjoni possessoria", dan fuq taghlim tal-Coen (Azione Possessoria n.64) illi "la natura dell'azzione possessoria proposta deve desumersi dal tenore del libello, non dalle frasi usate nelle posteriori comparse…Per conoscere se l'azione intentata sia di manutenzione o non piutosto di reintegrazione in possesso, conviene esaminare la natura dei fatti esposti nella citazione e cio che l'attore ha domandato".

Illi fil-kaz in parola skond l-ewwel talba attrici jirrisulta li l-azzjoni ttentata hi l-azzjoni possessoria ta' manutenzjoni li hija koncessa lill-pussessur ta' beni immobbli jew ta' universalita ta' hwejjeg mobbli sabiex iwaqqaf molestji jew turbativi arrekati u diretti lejn il-pusess tieghu. Dan il-fatt jidher ben assodat fid-dizioni uzata f'din l-ewwel talba, igifieri "molestja tal-pussess tad-drittijiet legittimi tas-socjeta attrici". It-talbiet sussegwenti huma bazati fuq danni allegatament sofferti mis-socjeta attrici minhabba l-molestja allegata.

Illi huwa appuntu f'dan il-kuntest li hemm kumulu tal-possessorju mal-petitorju stante li l-azzjoni tad-danni hi bazata fuq dritt reali proponibbli ghaldaqstant fil-petitorju."

6. Fuq l-istregwa ta' dan il-principju appena senjalat, il-Qorti sejra tichad it-talbiet tas-Socjeta` Attrici ghal-likwidazzjoni u l-hlas tad-danni. Ara f'dan is-sens ukoll is-sentenza moghtija mill-Prim' Awla **Fenlex Enterprises Limited et vs Paul Camilleri et** moghtija fl-24 ta' Gunju 2015:

"*Illi l-Qorti hija tal-fehma li r-rimedju tal-azzjoni tal-ispoll privileġġat – bħall-elementi tal-azzjoni nnifisha – mgħandhomx jitwessgħu b'mod li jibdlu n-natura tagħha u l-aċċertamenti li l-liġi titlob fiha. Jekk tassew għandu jingħata rimedju reintegrattiv, dan irid ikun wieħed li jreġġa' lura l-qagħda kif kienet qabel l-ispoll. Minħabba n-natura tal-azzjoni, il-kwestjoni ta' xi dannu mġarrab mill-parti li tkun iċċaħħdet mill-pussess tingħata r-rimedju sewwasew bir-reintegrazzjoni. Għalhekk, jekk kemm-il darba dik ir-reintegrazzjoni tkun ingħatat, ma jifdalx rimedju ieħor x'jingħata. Hawnhekk ukoll, fil-fehma meqjusa tal-Qorti, t-talbiet tal-kumpanniji attriċi ma jidhrux mistħoqqa, minbarra li l-istess kumpanniji attriċi lanqas għamlu l-iċken pass biex ifissru x'kienu limsemmija danni u biex jippruvaw kemm swewlhom;*" (ara wkoll **Valentino Valenti et vs Tarcisio Azzopardi et**, **Prim' Awla tal-Qorti Civili, 2 ta' Ottubru 2001**: "*l-azzjoni ta' danni ma hijiex kompatibbli guridikament u gudizzjarjament mal-azzjoni ta' l-ispoll stante li ezami ta' tali kawzali jinhtieg necessarjament ezami tad-drittijiet u obbligazzjonijiet tal-partijiet fil-kawza, b'dan li tali ezercizzju necessarjament immur lill'hinn mir-rekwiziti tal-azzjoni ta' spoll, li tistharreg biss fuq l-element possessorju bhala actio possessorja 'par excellance', u mhux fuq drittijiet ta' natura petitorja*").

Konsiderazzjonijiet

7. Il-Qorti issa sejra tikkonsidra jekk gewx sodisfatti l-elementi rikjesti ghall-ezercizzju tal-azzjoni "Manutetionis" intentanta mis-Socjeta` Attrici.

8. Din il-Qorti ssib li l-ewwel element huwa sodisfatt, billi ma hemmx dubju li l-azzjoni tirrigwarda oggett li huwa immobbli.

9. Fejn jidhol it-tieni element tal-pussess huwa maghruf li, hekk kif jemergi fl-artikolu 310(a) tal-Kodici Civili, id-dritt tas-Socjeta` Attrici bhala censwalista fuq il-wied imsemmi huwa dritt reali. Kif gie stabbilit, drittijiet reali huma drittijiet immobiljari u bhala tali jistghu wkoll jifformaw oggett ta' l-actio manutensionis. F'dan ir-rigward il-Qorti taghmel referenza ghas-**sentenza Carmelo Agius vs Michael Grech moghtija fl-20 ta' Frar 2009 fejn il-Prim' Awla tal-Qorti Civili**, **per Imhallef Philip Sciberras,** gie ikkonfermat li f'kaz ta' servitù predjali, li huwa wkoll jedd reali fit-termini tas-sub-inciz (c) tal-imsemmi artikolu 310 tal-Kap. 16, it-titolari tas-servitù jista' jirrikori ghall-azzjonijet possessorji fit-termini ta' l-Artikolu 534 u 535 tal-Kodici Civili. Principju li huwa applikabbli ghal kaz odejrn.

10. Imiss issa li l-Qorti tindaga t-tielet element ta' din l-azzjoni li huwa dak tal-molestja. Mill-fatti li jemergu mill-atti tal-kawza, johrog evidenti, li r-rampa u x-xatba nbnew temporanjament sabiex isolvu problemi ta' access li nholqu wara li sfrundat parti minn Triq il-Pont waqt li kienu qed isiru xogholijiet ta' kostruzzjoni fil-*plot* tal-Konvenuti.

11. F'dan ir-rigward jigi puntwalizzat, li fl-origini tieghu, ix-xoghol kien wiehed ta' skavar fi plot 122 tal-Konvenuti (ara xhieda tal-Perit Catherine Galea a` fol 210). Wara xita qalila u incessanti, sfrondat it-triq

li tigi fuq il-plot imsemmija u l-art mertu tal-kawza, b'mod li intradmet il-plot tal-Konvenuti izda u kif ukoll l-access li kellhom ghaliha l-Konvenuti.

12. Il-punt kollu jistrieh fuq it-twegiba ghall-mistoqsija, x'kienet il-kawza li waslet biex tisfronda din it-triq. It-twegiba tal-partijiet ghal din il-mistoqsija hija wahda kontrastanti. Fis-seduta tad-29 ta' Jannar 2010, il-Perit tas-Socjeta` Attrici Joseph Ellull Vincenti jinsisti, li l-hajt tat-triq ceda minhabba x-xogholijiet li kienu qeghdin jaghmlu fil-plot taghhom il-Konvenuti (a` fol 167). Da parti taghhom il-Konvenuti dejjem sostnew, li dan il-hajt ceda ghaliex ma kienx mibni kif suppost (ara ittri tal-Perit Catherine Galea a` fol 35 u fol 137 rispettvament u kif ukoll xhieda taghha a` fol 215).

13. In kwantu jirrigwarda x-xhieda tal-Periti tal-partijiet, il-Qorti taghmel referenza ghal dak li jiddisponi l-artikolu 563A (1) tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta:

> *"Meta persuna tissejjaħ bħal xhud, l-opinjoni tagħha fuq kull kwistjoni rilevanti li dwarha hi kwalifikata tagħti xiehda bħala espert, għandha tintlaqa' bħala xiehda biss jekk, fil-fehma tal-qorti, dik il-persuna jkollha l-kwalifiki meħtieġa dwar dik il-kwistjoni".*

14. Issa din il-Qorti hija rinfaccjata bil-verzjoni ta' zewg Periti li fil-qasam taghhom it-tnejn li huma jipposjedu l-kwalifiki mehtiega biex jaghtu opinjoni dwar il-mertu. Izda din il-Qorti ma hiex teknikament attrezzata biex tikkonkludi liema minn dawn il-verzjonijiet hija t-tajba.

Dan qieghed jinghad ukoll li hadd mill-partijiet fil-kawza ma hass il-htiega li jitlob il-hatra ta' Perit tekniku ghal dan l-iskop.

15. Ghal din il-Qorti, haga wahda hija certa, li din it-triq sfrundat wara halba xita qalila u li sfrundat ukoll f'partijiet differenti taghha. Jirrizulta wkoll, li potenzjalment kienet ser tkompli ccedi fuq in-naha l-ohra tat-triq (ara xhieda tal-Perit Joseph Bezzina a` fol 175). Il-Qorti ghalhekk hija tal-konvinciment li l-kawza tal-kroll tal-hajt kienet wahda fortwita u kkawzata mill-elementi tan-natura. B'konsegwenza, holqot sitwazzjoni ta' emergenza, mhux biss sa fejn jirrigwarda il-htigijiet ta' terzi fil-vicinanzi, kif jirrizulta mill-protest gudizzjarju tal-konjgu Borg Manduca (a` fol 43), izda wkoll mill-pressjoni li bdiet taghmel l-Awtorita` tal-Ippjanar, kif jirrrisulta abbundantament mill-provi fil-kawza, fost ohrajn bil-hrug ta' "enforcement order".

16. Ghalhekk din il-Qorti temmen, li l-Konvenuti kienu gustifikati fic-cirkostanzi, li jagixxu sabiex jeliminaw il-periklu riskontrat, mhux biss ghalihom, izda ukoll ghall-terzi. Li kieku baqghu inattivi, l-konsegwenzi setghu kienu gravi ghal kulhadd. Indipendentement mill-fatt jekk il-kawza kienetx wahda fortwita jew le, il-Konvenuti kienu obbligati li jaghmlu l-intervent necessarju altrimenti setghu jkunu mizmuma responsabbli ghal danni ohra konsegwenti. Di fatti dak li jghid l-awtur **Giorgio Giorgi** dwar l-effetti tal-kawza fortwita japplika ghal kaz odjern u cioe`:

“ *....il debitore non puo’ essere scusato , se abbia o per negligenza, o per malizia trascurato di attenuere quelle konsegwenze del fortuito, che riescono in danno del creditore. Il-principio e’ bastamente chiaro da se’ per no lasciare intendere , che, verificandosi questa trascuranza saremmo nel tema di ‘fortuito dolo, seu culpa detreminatus’ circa agli effetti.”* **(Giorgi; Teoria Delle Obbligazioni ; Vol ll; pg 31; Firenze Fratelli Camelli; Ed. 1907)**

17. Ghalhekk, il-Qorti thoss li t-tielet eccezzjoni tal-Konvenuti hija tajba u dan ghaliex din il-Qorti ma tarax li l-molestja li qed tilmenta minnha s-Socjeta` Attrici “timplika sfida ghall-pussess” tas-Socjeta` Attrici kif spjegat fid-duttrina gurisprudenzjali taghna (ara **Nicholas Attard et vs Peter Paul Cutajar**, **Prim’ Awla tal-Qorti Civili [per lmhallef Joseph R. Micallef] datata 14 ta’ Marzu 2001**). Tant hu hekk, li l-Konvenuti stess infurmaw lis-Socjeta` Attrici bl-ezistenza tar-rampa u anke zammewha aggornata bl-izviluppi u dan minkejja li s-Socjeta` Attrici ma kienitx qed taqbel ma kollox. Id-decizjoni li jsiru l-interventi rimedjali, izda provvizorji, fosthom ir-rampa u xatba inkwistjoni, mill-Konvenuti, minn fuq il-propjeta` tas-Socjeta` Attrici, ma kienux motivati minn xi ghemil kapriccuz, izda fl-interess ta’ kulhadd, inkluz u kif ghid il-Giorgi fil-bran fuq citat, anke fl-interess tal-kreditur, f’dan il-kaz, is-Socjeta` Attrici.

18. Konsonanti ma' dak li inghad aktar 'l fuq, din il-Qorti ma tistax ma tosservax il-koperazzjoni shiha tal-Konvenuti mal-Awtoritá tal-Ippjanar ghat-tiswija ta' Triq il-Pont, it-tnehhija tar-rampa u r-ripristin tal-Wied ghall-istat li kien qabel. Ghaldaqstant hija l-fehma tal-Qorti, li l-molestja riskontrata fil-kaz in disamina ma hijiex tali li timplika cahda tad-dritt apparenti tas-Socjeta` Attrici. Isegwi ghalhekk, li t-tielet element ta' din l-azzjoni ma jistax jitqies sodisfatt .

19. Finalment jigi osservat, li mhux biss it-triq inkwistjoni issewwiet mill-Konvenuti a` spejjes taghhom (ara affidavit ta' Domenic Galea u d-dokumenti esebiti mal-istess a` fol 221), izda, li mill-fatti inkontestati kemm ir-rampa u x-xatba tnehhew mill-Konvenuti, filwaqt li l-wied gie ripristinat mill-Konvenuti ghall-istat li kien fil-mori tal-istess u dan ghas-sodisfazzjon tal-Awtoritá tal-Ippjanar (ara xhieda tal-Perit Joseph Bezzina a` fol 179).

<u>Decide</u>

Ghaldaqstant ghar-ragunijiet fuq imsemmija il-Qorti qeghdha taqta' u tiddeciedi l-kawza bil-mod segwenti:-

Tilqa' t-tielet eccezzjoni tal-Konvenuti; u

Konsegwentement **tichad** it-talbiet kollha Attrici.

Spejjes kollha tal-kawza a` karigu tas-Socjeta` Attrici.

Imhallef Toni Abela

Deputat Registratur